

Presentació del llibre *Els Homes del Sac*, a la Llibreria El Cucut de Torroella de Montgrí, el divendres 23 de Novembre de 2012

Jordi Dausà

No us parlaré de literatura perquè la veritat és que no en sé gaire, i tinc por de fer el ridícul. Tampoc faré comparacions ni parlaré d'estils. Déu me'n guardi. Avui vull de parlar de l'home que hi ha al darrera de l'obra, i de la relació entre l'un i l'altre. Això sí que ho puc fer.

En Damià i jo ens vàrem conèixer gràcies al meu cunyat, que era company seu a la Universitat. Quan va saber que jo escrivia, en Bardera va proposar-me quedar per fer una cervesa. A mi aquestes cites a cegues no m'agraden gaire i en un altre moment segurament hagués dit que no —a no ser que en comptes de Damià hagués sigut, per exemple, la Lluïcia Ramis, a qui no conec però com a mínim a les fotos sembla guapa, o la guanyadora d'aquesta edició del Casero, que també—. Però acabava de ser pare i em passava el dia tancat a casa, canviant bolquers i veient Baby Einstein, de manera que la perspectiva d'una cervesa era molt temptadora. Vaig haver de dir que sí.

En aquella primera trobada en Damià em va fotre canya. Va descol·locar-me que se'm presentés amb alguns contes meus que havia trobat per Internet —d'alguns en renego, d'altres no—, impresos i amb tot d'anotacions i fletxes. Va carregar-se'ls de dalt a baix. La veritat és que jo no sabia quina cara posar. Com ja he dit, en aquells moments tenia poques oportunitats de sortir a prendre alguna cosa, de manera que em limitava a arronsar les espatlles i a demanar més gerres, amb

l'esperança que acabés aviat, i que em deixés prou autoestima per no saltar a l'Onyar.

Ens vam acomiadar a l'entrada del pàrquing. Ell em va dir que llegís el seu recull de contes *Fauna Animal* i jo li vaig prometre que sí, però per dins meu pensava que s'esperés assegut. Setmanes després la curiositat em va vèncer, vaig aconseguir un exemplar i me'l vaig llegir en un parell de tardes. Em va enganxar i vaig gaudir de la lectura —m'encanten les històries rurals— però en aquell moment no vaig trobar-lo extraordinari. He d'admetre que no era precisament neutral.

Setmanes després en Damià em va enviar un correu electrònic demanant-me per quedar i fer una altra cervesa. Em vaig sorprendre a mi mateix per acceptar tan de pressa. La segona trobada va ser molt més cordial, i vam posar a parir el món literari català. Allò ja era una altra cosa.

Quan vaig arribar a casa vaig recuperar el *Fauna Animal* i vaig tornar a llegir el primer conte. Vaig entreveure-hi una dimensió diferent. No diré profunda, que és una paraula que em fa molta ràbia, però sí elaborada, o complexa. Al cap d'un parell de dies ja me l'havia tornat a llegir, i la segona opinió era molt millor que la primera. Els llibres d'en Damià no són textos per llegir quan ets al wàter, o pels cinc minuts lliures que tens entre feina i feina. És un autor exigent amb si mateix i és exigent amb els lectors. I tothom sap que l'esforç sempre té recompensa. O quasi sempre, però això ja és un altre tema.

Amb en Damià ens veiem de tant en tant. Fa unes quantes setmanes va demanar-me que li fes la presentació, i li vaig respondre que seria un honor. De seguida va

enviar-me el manuscrit. Potser pensareu que en vaig aprendre, de l'experiència anterior, però no: vaig tornar a cometre exactament el mateix error. Vaig llegir-lo a l'ordinador, una mica en diagonal, i la veritat és que em va agradar. Però hi havia alguna peça que ballava. Vaig gravar-lo al *tablet* per fer una lectura més pausada. La segona llegida vaig fer-la al sofà, a poc a poc, degustant el contes i gaudint amb les referències que hi ha als mites i llegendes populars (hi he trobat: la Lletera, la Rinxols d'or, el flautista d'Hamelín, Pinotxo, la Bella Dorment, la Blancaneus, la noia de la corba, Rapunzel, el Rei Artús, Romeu i Julieta, licantrops, vampirs, les set cabretes i el llop, ecos del màgic d'Oz, els homes del sac...). De nou, fent la segona lectura he trobat un llibre completament diferent, molt més ric i ben lligat. Holístic, en diu ell. En Damià s'endinsa a l'imaginari popular i d'allà en treu pirates, pallassos terrorífics, agulles poderoses que corrompen, psicòpates que ens recorden a l'Annibal Lecter, ogres neuròtics, micos psicoanalistes... de fet, la malaltia mental és una constant en aquest llibre, i és present d'una manera o altra en quasi tots els contes. Hi ha complexos d'Edip, psycho-killers, addiccions, un grapat de trastorns sexuals, fixacions psicòtiques... és com si, volent actualitzar els personatges de tota la vida, els hi hagués encomanat aquesta neurosis que caracteritza la nostra societat, i que fa que tots plegats estiguem una mica tocats. Els personatges clàssics eren plans i tenien vides senzilles i bones. Ara són neurastènics ancorats a l'etapa anal, dominats per pulsions baixes i malvades.

No fa massa dies parlàvem de la febre que hi ha ara mateix d'actualitzar tots aquests personatges clàssics. Ja fa anys que es fan versions *heavies*, finals alternatius i *spin offs*, però ara la gent s'atreveix a anar més enllà fins al punt de deconstruir totalment el personatge i tornar-lo a muntar, molt més fosc i turmentat que abans. En Bardera es carrega als personatges alegrement, fent una picada d'ullet a la brevetat de la vida, a la futilitat de tot plegat. El conte «L'espantaocells» —que en realitat són molts contes en un, narrats en forma de *skaz*— és una orgia de mort i destrucció, una lliçó de nihilisme i antropologia

social pertorbadora i cruel, alhora que lúcida. Un exemple de literatura apocalíptica que en certa manera ens recorda aquestes pel·lícules i sèries de zombis que estan tan de moda ara mateix, i que trobaria molt estrany que en Damià veiés.

L'obra d'en Damià reflexa la seva personalitat i la seva personalitat reflexa la seva obra. Hi ha una primera impressió que quasi sempre és desconcertant. Però una visió més pausada et descobreix un escriptor de raça, amb un estil propi molt característic, una mala bava còsmica que és la marca de la casa. I per sobre de tot, un tio collonut, amic dels seus amics i molt divertit. I al final això és de les coses que compten.